

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ใช้เป็นส่วนของกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งกิจกรรมระดับการฝึกหัด และระดับประเมินผลทางการเรียนการสอนในแต่ละวิชา เช่นการเขียนบันทึกเนื้อหาความรู้ การเขียนตอบคำถามแบบอัตนัย การทำรายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร หรือการเขียนโครงการ และโครงการต่าง ๆ เป็นต้น การเขียนเป็นส่วนประกอบสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา เป็นวิธีการสำคัญในการรวบรวมและกระจายข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ นอกจากนี้การเขียนยังช่วยให้รู้ว่าผู้เรียนรู้อะไรและคิดอะไร การเขียนเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ สามารถจัดหมวดหมู่ และจดจำเนื้อหาสาระที่เรียนรู้ในชั้นเรียนได้ (Rogers and Rogers, 1991: 4) แต่ผู้สอนมักประสบปัญหาว่าผู้เรียนมีความสามารถทางการเขียนต่ำ ดังที่ สลิล ศิริมงคล (2539: 37) กล่าวว่า "ในคาบวิชาภาษาไทย กิจกรรมการสอนเขียนจะมีผู้เรียนอยู่ประมาณ 40% เท่านั้นที่สามารถเขียนเรื่องได้ดีปานกลาง 10% จะเขียนได้ดี และ 50 % จะเขียนไม่ได้ และจากการจัดอันดับคุณภาพการเขียนโดยการสังเกตพฤติกรรมการเขียนของผู้เรียน พบว่า 1.เขียนไม่ได้ คือ เขียนได้ประมาณ 3-4 บรรทัดก็ไม่สามารถเขียนต่อได้ เลยจบลงคือ ๆ 2. เนื้อเรื่องไม่ตรงกับหัวข้อที่กำหนด บางคนเขียนได้มากเป็นหน้า ๆ โดยไม่สัมพันธ์กับชื่อเรื่องเลย 3. ใช้ภาษาในการเขียนผิด 4. ภาษาที่ใช้ไม่สละสลวย ขาดสำนวนโวหารที่ดี เป็นต้น"

ผลจากการศึกษาวิจัยของวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2528) พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาสดูการเขียนเพียงเดือนละ 1 ครั้ง เท่านั้น สอดคล้องกับ สายใจ อินทร์ทรัพย์ และวลัย อารุณี (2527) ที่พบว่าครูภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาสอนการเขียน-ความเรียง 1-3 คาบต่อเดือน และให้นักเรียนเขียนความเรียงที่มีความยาวเกิน 1 หน้ากระดาษ 1-3 เรื่องในแต่ละภาคเรียน ส่งผลให้ความสามารถในการเขียนของนักเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างต่ำ และต่ำโดยลำดับ (มาลินี เริ่มยินดี, 2530; วรวรรณ วสุกุล, 2533; วัชรภรณ์ สอนคุณ, 2534) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527) ที่พบว่านิสิตนักศึกษาที่มีความสามารถทางการเขียนอยู่ในระดับค่อนข้างอ่อนและมีปัญหาการเขียนมากมาย และสอดคล้องกับประเวศ วะสี (2542 : 10) ที่แสดงความคิดเห็นไว้ว่า "คนไทยมีปัญหาในการเขียนมากและเป็นอุปสรรคอันยิ่งใหญ่ต่อความเจริญทางวิชาการของประเทศ ผู้ที่จบ

มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เขียนหนังสือไม่เป็น อาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เขียนหนังสือไม่ได้ เห็นว่าการเขียนวิชาการเป็นเรื่องยากมาก การเรียนการสอนก็ไม่ส่งเสริมการเขียนทั้งที่เป็นเรื่องสำคัญ”

ปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการเขียนดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม หลักสูตรการเรียนในระดับชั้นต่างๆ ยังไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการเขียนมากขึ้นกว่าที่เคยเป็น แม้ว่าปัญหาดังกล่าวจะสามารถแก้ไขได้ด้วยการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ได้รับการพัฒนาแล้วอย่างดีและมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับต่าง ๆ ก็ตาม เวลาสำหรับการฝึกทักษะการเขียนในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ ยังมีน้อยไป แม้นักการศึกษาหรือครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงเช่นครูภาษาไทยก็ยังให้ความสนใจน้อย สังเกตได้จากงานการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารทางภาษาไทยในรอบทศวรรษที่ผ่านมา มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาในด้านการเขียนในระดับอุดมศึกษาทั้งที่เกี่ยวกับวิธีการสอนและการประเมินผลน้อยมาก รวมทั้งการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ๆ ที่มีจุดเน้นในการสอนต่างไปจากเดิมก็พบน้อยมากเช่นกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการสอนเขียนมีวิธีการที่สลับซับซ้อนและยากที่จะให้ผู้เรียนเขียนได้ดีตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่ความจริงแล้วครูก็สามารถจะช่วยนักเรียนได้ โดยการฝึกให้เด็กมีโอกาสแสดงความคิดของตนเองออกมาเป็นอิสระและควรฝึกให้เด็กเขียนอย่างสม่ำเสมอ มีกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมความคิด ความสามารถของผู้เรียนให้มากที่สุด (สาริต ตนุ วงษ์วิวัฒน์, 2538 : 33)

ทองจันทร์ หงส์ลดารมภ์ (2534) ได้กล่าวไว้ในจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาสรุปได้ว่า คุณสมบัติที่นับว่าสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่บัณฑิตอันเป็นผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษาต้องมีคือทักษะในการสื่อความหมาย กล่าวคือความสามารถถ่ายทอดความคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ทั้งพูดทั้งเขียนใช้ภาษาที่ถูกต้องสละสลวย ด้วยเหตุนี้บุคลากรในระดับอุดมศึกษาคงต้องตระหนักถึงความสำคัญในปัญหาดังกล่าวและพยายามคิดค้น ศึกษาวิจัยเพื่อสร้างสรรค์แนวทาง และวิธีการต่างๆ สำหรับแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้หมดสิ้นไป และจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้ได้มากที่สุด

คุณสมบัติของบัณฑิตด้านทักษะในการสื่อความหมายหรือทักษะทางภาษาที่กล่าวมาอันประกอบด้วยทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมีความสำคัญมาก ดังที่สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2538: 2) ได้กล่าวไว้ว่า “ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาสูงสามารถใช้ภาษาไทยพูดหรือเขียนได้ดี เมื่อเกิดความคิดริเริ่มใหม่ๆ ใดๆ ขึ้นแล้วสามารถแสดงความคิดเห็นนั้นๆ ออกมาให้ผู้อื่นได้ประจักษ์และรับรู้ก็จะเป็นที่ชื่นชอบของบุคคลโดยทั่วไปได้” แต่ในบรรดาทักษะทางภาษาทั้งสี่ทักษะนั้นทักษะการเขียนนับเป็นทักษะที่ยุ่งยากซับซ้อนและยากแก่การพัฒนาที่สุด(กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2542: 42) ขณะเดียวกันก็มีความสำคัญและจำเป็นมาก

ดั่งที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2541: 304) ได้แสดงความเห็นไว้ว่า การเขียนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกชาติทุกภาษา เนื่องจากภาษาเขียนช่วยให้การสื่อความหมายแจ่มชัดขึ้นและเป็นหลักฐานในการเผยแพร่ความรู้ ทำให้ข้อความรู้ต่างๆ ในโลกยังอยู่ได้โดยมั่นคง เช่นเดียวกันกับที่ คมสัน หุตะแพทย์ (2542) กล่าวไว้ในคำนำว่า "การเขียนมีความสำคัญต่อมนุษย์และพัฒนาการของโลกอย่างมากมายมหาศาล เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก จากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง จากคนกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง และจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง การเขียนเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์ที่สำคัญของมนุษย์ ข้อเขียนที่ทรงพลังของนักเขียนหลายคนในโลกนี้มีอิทธิพลต่อผู้คนสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงชีวิตสังคมและโลกได้อย่างน่าอัศจรรย์ใจ"

ในอดีต การเขียนเป็นการเรียนวิธีการใช้ภาษาเขียนที่สละสลวย เพื่อใช้ในการจูงใจผู้อ่าน การเขียนจึงมุ่งเน้นที่งานเขียนในด้านความถูกต้องในการใช้ถ้อยคำภาษาและการเรียบเรียงเนื้อหาอย่างถูกต้องละเอียดละไม แต่ภายหลังมีแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการเขียนเพิ่มขึ้น เช่นแนวความคิดที่ว่า การเขียนมิใช่เป็นเพียงการบันทึกคำพูดเป็นลายลักษณ์อักษรเท่านั้น แต่เป็นการสะท้อนความคิดในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอยู่ภายในของแต่ละบุคคลแล้วถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร แนวความคิดนี้มุ่งเน้นที่จุดมุ่งหมายของการเขียน ซึ่งได้แก่การสื่อความคิด ความเห็นของผู้เขียนให้ผู้อ่านทราบ และแนวความคิดว่าการเขียนมิได้เป็นเพียงวิธีการสื่อสารเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความคิดสติปัญญา ทั้งในด้านการคิดค้นเรื่องราวที่จะนำมาเขียนและการจัดรูปแบบการนำเสนองานเขียนนั้น แนวความคิดเกี่ยวกับการเขียนจึงเปลี่ยนไปเป็นกระบวนการเขียน (Process Centered) ซึ่ง Arapoff (1972) เรียกการเขียนนี้ว่า เป็นกระบวนการทางความคิด (Thinking Process) เพราะผู้เขียนต้องมีความกระฉับกระเฉงในความคิดของตนก่อนจึงจะสามารถคัดเลือกและเรียบเรียงความคิดนั้นออกมาเป็นงานเขียนได้

Davies & Omberg (1987) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า จุดมุ่งหมายในเรื่องความสามารถในการเขียนต้องไม่ใช่เพียงการเขียนเรียงความเพื่อฝึกอุปประโยคเท่านั้น แต่ต้องเป็นการเขียนเพื่อแสดงความคิดความรู้สึกที่ชัดเจน ซึ่งเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญ

ทิศนา แชมมณี และคณะ (2540) ได้ศึกษาเรื่องการคิดและการสอนเพื่อพัฒนาการคิดได้ข้อสรุปว่า ทักษะการเขียนซึ่งเป็นทักษะการสื่อความหมายเป็นองค์ประกอบหนึ่งของทักษะการคิดพื้นฐาน การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิดของตนออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ ฉะนั้นทักษะการเขียนและทักษะการคิดจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันแยกออกจากกันได้ยาก

การศึกษาวิจัยของมาลินี เรมยิณดี (2530: 70) ให้ข้อสังเกตว่า ปัญหาการเขียนด้านเนื้อหาสาระในงานเขียนของนักเรียนอาจมีผลมาจากนักเรียนขาดทักษะในการคิดและทักษะการถ่ายทอดความคิดออกมาสู่การเขียน ฉะนั้นรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนก็ควรที่จะเป็นรูปแบบที่ใช้พัฒนาการคิดไปพร้อมๆกันด้วย ซึ่งวิชาภาษาไทยโดยครูภาษาไทยคงต้องแสดงออกเป็น

แนวทางไว้ในเบื้องต้น ดังที่คณะศึกษา "การศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์" เสนอไว้ในส่วนการ
สอนภาษาไทยต้องเน้นหนักทักษะให้มากขึ้น ทั้งในด้านการพูด อ่าน เขียน เพื่อที่จะเป็นเครื่องมือ
สื่อสารระหว่างกันในสังคม ช่วยพัฒนาระบบการคิด ลำดับเหตุผล และการแสดงความคิดออกมา
อย่างกระจ่างชัด รวมทั้งการรักษาวัฒนธรรมทางภาษาด้วย (อมรวิรัช นาครธรรพ, 2540) ภิญญ
กองทอง (2537) สรุปว่าปัญหาของการสอนการเขียนที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับครูก็คือ การจัด
ระบบความคิดของผู้เรียน เพราะฉะนั้นแบบฝึกหัดที่ครูให้ควรจะเป็นแบบฝึกหัดที่พัฒนาความคิด
ของผู้เรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ผลสรุปการประชุมกลุ่ม "เทคนิคการสอนการเขียน" ในการสัมมนา
ทางวิชาการ เรื่องเทคนิคการสอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย, สมาคม
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยและมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2537: 96) ได้ข้อสรุป
ว่า "การสอนการเขียนควรสอนให้นักศึกษารู้จักจัดระบบความคิด เช่นสอนให้นักศึกษาเขียนย่อ
หน้า โดยให้คำหรือข้อความกว้าง ๆ ให้เขาสร้างเป็นประโยคใจความสำคัญ เพราะการที่นักศึกษา
สร้างประโยคใจความสำคัญและประโยคต่าง ๆ ขึ้นมาได้ต้องมีการจัดระบบความคิด ข้อความที่
ปรากฏจึงจะสื่อความหมายแก่ผู้อ่านได้ชัดเจน"

ในการพัฒนาทักษะการสื่อสารทางภาษา หากสามารถพัฒนาไปพร้อมกันในลักษณะ
สัมพันธ์ทักษะได้จะเป็นการดีมาก แต่ในทางปฏิบัตินับเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ที่น่าสังเกตคือ ทักษะทั้ง
4 ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนนั้น ทักษะที่เป็นปัญหายุ่งยากซับซ้อนมากที่สุดคือ
ทักษะการเขียน ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ความสามารถในการเขียนจึงเป็นสิ่งที่ควรมุ่งพัฒนาเพื่อ
แก้ปัญหาดังกล่าวให้ได้ในทุกๆ ระดับชั้นมากที่สุดเช่นกัน

ปัญหาการเขียนดังกล่าวมาข้างต้นทำให้ผลจากการประเมินงานที่ต้องใช้ความสามารถใน
การเขียนของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำเช่นกัน ครูภาษาไทยก็ไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้เต็มที่
เพราะเหตุว่าในหลักสูตรระดับปริญญาตรีมีวิชาภาษาไทยที่เป็นวิชาพื้นฐานสำหรับการฝึกฝนให้
เกิดทักษะทางการใช้ภาษาในทุกด้านรวมทั้งด้านการเขียนด้วยนั้นเพียงรายวิชาเดียวทำให้ผู้เรียนมี
โอกาสในการฝึกเขียนน้อยมาก ซึ่งไม่อาจช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเขียนในระดับที่เป็นมาตรฐาน
อันเป็นที่พอใจของผู้สอนรายวิชาอื่นโดยทั่วไปได้ การเพิ่มโอกาสการฝึกเขียนแก่ผู้เรียนให้มาก
ขึ้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นการแก้ปัญหาคือต้นเหตุของปัญหาอย่างแท้จริง

การบูรณาการการเรียนการสอนการเขียนด้วยรูปแบบที่ได้รับการพัฒนา เข้าไปในรายวิชา
ต่าง ๆ ที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี เป็นแนวทางที่จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างดี ผู้สอนรายวิชา
ต่าง ๆ ควรได้ทำหน้าที่เป็นครูภาษาไทยช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้และฝึกฝนทักษะการเขียน
อย่างสม่ำเสมอตลอดระยะเวลาการเรียนจนจบหลักสูตร คล้ายกับแนวคิดการบูรณาการเรื่องคุณ
ธรรมจริยธรรมเข้าไปในการสอนทุกรายวิชา เพราะยังมีโอกาสฝึกหัดการเขียนมากและสม่ำเสมอ
ด้วยความรู้ความเข้าใจที่เพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ ผู้เรียนก็จะมีทักษะและระดับความสามารถในการเขียน

ที่สูงยิ่งขึ้นโดยที่ไม่ต้องใช้เวลาในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้นและยังคงได้เรียนรู้เนื้อหารายวิชานั้น ๆ อย่างเป็นปกติ ปัญหาต่าง ๆ ก็จะหมดไป และน่าจะส่งผลให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เรียนในรายวิชานั้นๆ ดีขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ครูภาษาไทยควรจะเป็นผู้นำในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว แนวทางนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ศาสตร์ทุกศาสตร์ไม่อาจแยกจากกันโดยเด็ดขาดได้ การจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะและเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ อย่างเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน จะทำให้การเรียนรู้มีความหมายสอดคล้องกับชีวิตจริง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 1)

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารทั้งในวิชาภาษาไทย และภาษาอังกฤษในระยยะ 5 - 10 ปี ที่ผ่านมามีงานวิจัยหลายเรื่องที่ยืนยันว่าทักษะการอ่านมีความสัมพันธ์กับทักษะการเขียนในลักษณะเกื้อกูลกัน เช่น

สิริชัย เขียมสอาด (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ความสามารถในการเขียนความเรียงและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าความสนใจในการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ลัดดา เจริญศิลป์พานิช (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเขียนภาษาไทย ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ และความสามารถในการเขียนภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

งานวิจัยของลัดดา เจริญศิลป์พานิช นอกจากจะช่วยยืนยันว่าทักษะการอ่านและทักษะการเขียนมีความสัมพันธ์กันแล้ว ยังเป็นสิ่งที่บ่งชี้ด้วยว่า เรื่องของการเรียนภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) นั้น มีหลักซึ่งเป็นสากลของการเรียนภาษาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนภาษาต่าง ๆ ได้

แนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน (GENRE - BASED APPROACH) เป็นแนวทฤษฎีที่ได้รับการพัฒนามาจากกลุ่มนักภาษาศาสตร์ชาวออสเตรเลียกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ Jim Martin, Joan Rothery , Frances Christie , Brian Gray และ Mary Macken (Martin and Rothery, 1980,1981 ; Christie,1987,1989) แนวทฤษฎีนี้ยึดหลักการเกี่ยวกับทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistic Theory) ของ M.A.K. Halliday ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางภาษาศาสตร์

ระดับโลก และเป็นที่ยอมรับนับถือกันโดยทั่วไปในกลุ่มของนักภาษา และผู้สอนภาษา ในสมัยปัจจุบันทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบดังกล่าวเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อเนื้อความจากปริบทภาษา หลักการสำคัญของแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานอิงหลักการสำคัญของแนวทฤษฎีการสอนภาษาศาสตร์เชิงระบบ

แนวทฤษฎีการสอนภาษาศาสตร์เชิงระบบ ประกอบด้วย (1) ภาษาและความหมาย (Language and Meaning) เน้นว่า หัวใจสำคัญในการใช้ภาษา อยู่ที่การเข้าใจ "ความหมาย" ของภาษา เพราะแม้ภาษาของชนชาติต่าง ๆ จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป แต่จะมีเป้าหมายในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเหมือนกัน คือ ความเข้าใจในเนื้อความ (Text) (2) ภาษาและปริบทภาษา (Language and Context) เน้นว่า ปริบทภาษาหรือความแวดล้อม (Context) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เข้าใจเนื้อความได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (3) ภาษาและทำเนียบภาษา (Language and Register) ให้ความสำคัญกับทำเนียบภาษา(Register)หรือคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในแต่ละสถานะ ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของปริบทภาษา เช่นคำราชาศัพท์ การรู้ทำเนียบภาษาจะทำให้เข้าใจปริบทและเข้าใจเนื้อความได้ดี (4) การเรียนรู้ภาษาในปริบท (Language Learning in Context) เน้นว่า การเรียนรู้เพื่อการใช้ภาษา ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ควรเริ่มจากการรับรูปแบบภาษาที่ถูกต้องตามลักษณะของปริบทภาษาในสถานการณ์และจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันไป เป็นการเรียนรู้ภาษาจากการเลียนแบบและการฝึกหัด ทั้งภายใต้การกำกับดูแลจากผู้สอนและจากการหาประสบการณ์ทางการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียนของผู้เรียนเอง

แบบของภาษาหรืออรรถลักษณะนั้น นักภาษาศาสตร์การศึกษาใช้คำจากภาษาฝรั่งเศสว่า "GENRE" ซึ่งหมายถึง แบบหรือชนิดของเนื้อความต่าง ๆ ในแต่ละปริบทอันมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ในการเรียนการสอนภาษาผู้สอนสามารถนำอรรถลักษณะของเนื้อความต่าง ๆ มาใช้เป็นแบบของกิจกรรมได้

อรรถลักษณะของภาษา(GENRE) มีเป้าหมายในตัวเองที่ชัดเจนที่จะสื่อความให้ผู้ฟัง (ถ้าเป็นภาษาพูด) และผู้อ่าน(หากเป็นภาษาเขียน) สามารถเข้าใจเนื้อความอย่างชัดเจน รู้เจตนาในการสื่อความได้ดี การเข้าใจอรรถลักษณะของเนื้อความต่าง ๆ จะทำให้การฟังหรือการอ่านชัดเจนขึ้น ช่วยในการจับใจความสำคัญของเรื่อง การหารายละเอียดของเรื่อง การลำดับความคิดตามเนื้อความ การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อความง่ายขึ้น เพราะในแต่ละอรรถลักษณะต่าง ๆ ของเนื้อความ มีลำดับของการดำเนินเนื้อความที่แน่นอนเป็นขั้นตอน มีทำเนียบภาษาซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละอรรถลักษณะ

ในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ อรรถลักษณะของภาษาทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียนมีหลายชนิด ดังตัวอย่างเช่น (1) การเล่าเรื่องจากประสบการณ์ (Recount) (2) การรายงาน (Report) (3) การอธิบาย (Explanation) (4) การแสดงความคิดเห็น (Exposition) (5) การแสดง

วิธีการ (Procedure) (6) การเล่าเรื่องหรือการบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative) (7) การอภิปราย (Discussion) (8) การสังเกต (Observation) อรรถลักษณะต่าง ๆ นี้ จะมีรายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อความ (Schematic Structure) และลักษณะของภาษา (Linguistic Features) ที่แตกต่างกันไปด้วย

Christie and Others (อ้างถึงในเสาวลักษณ์ รัตนวิทย์, 2534 : 24-27) อธิบายว่าการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน เป็นการจัดเนื้อหาตามอรรถลักษณะ 8 ชนิด และจัดกระบวนการสอนเป็น 3 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นการให้รูปแบบ (Modeling) ให้รู้จักอรรถลักษณะแบบต่าง ๆ และวิเคราะห์โครงสร้างของอรรถลักษณะแต่ละแบบและการวิเคราะห์หัลักษณะของภาษา (2) ขั้นการตกลงร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อความ (Joint Construction) ใช้วิธีการสังเกต ค้นหา จุดบันทึก อภิปรายเพื่อเตรียมสร้างเนื้อความใหม่ในอรรถฐานเดิมร่วมกัน แล้วเขียนร่างเนื้อความใหม่ร่วมกัน (3) ขั้นการสร้างเนื้อความร่วมกันในกลุ่มโดยอิสระ (Independent Construction) ในอรรถฐานเดิม ให้ได้ร่างเนื้อความแล้วแยกเขียนฉบับสมบูรณ์เป็นรายบุคคล

จะเห็นได้ว่าแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดนี้เน้นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยความร่วมมือของกลุ่ม เรียนรู้โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านวิเคราะห์อรรถลักษณะเป็นหลัก ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งน่าจะส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ซึ่งเป็นทักษะการคิดขั้นสูงอย่างหนึ่งไปพร้อม ๆ กันด้วย

นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางในลักษณะดังกล่าว ยังเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้อ่าน พูดและฟังมากขึ้นเพราะการศึกษาอรรถลักษณะตามแนวทางดังกล่าวผู้เรียนต้องอ่านตลอดเวลา การเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเป็นศูนย์กลางทำให้ผู้เรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ในทางสื่อสารระหว่างผู้เรียนด้วยกันและผู้สอนทั้งด้วยการพูดและการฟัง จึงทำให้มองเห็นได้ว่าแม้กระบวนการเรียนการสอนจะมุ่งพัฒนาทักษะหรือความสามารถในทางเขียนก็ตาม แต่เมื่อผู้เรียนมีโอกาสในการฝึกพูด อ่านและฟังไปพร้อม ๆ กันด้วย เช่นนี้ก็มักจะทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในทักษะการพูด การฟังและการอ่านดังที่มีการศึกษาวิจัยจำนวนไม่น้อยที่พบว่าการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานทำให้ความสามารถในการเขียนและการอ่านของนักเรียนแตกต่างจากการใช้วิธีสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 (ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม, 2534; วันดี เหล่าเขตรกิจ, 2538; ไสภานา แจ่มยวง, 2538; นุสรุา ขวัญศรี, 2540; ทศพร เกตุถนอม, 2540 และจิราภรณ์ จันทา, 2543) ในด้านทักษะการฟังและทักษะการพูดก็เช่นเดียวกัน แนวการสอนภาษาแบบอรรถฐานก็ช่วยให้ความสามารถในการพูดและฟังของนักเรียนแตกต่างจากกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 เช่นเดียวกัน (บุหงา คณาวรงค์, 2536 และชัชยา เปรมศักดิ์, 2543)

จากผลการศึกษาดังกล่าวเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าทักษะทางภาษาที่ใช้สื่อสารกันมีความเกี่ยวพันกัน โดยธรรมชาติอยู่แล้ว ฉะนั้นการพัฒนาความสามารถของทักษะทางภาษาใดทักษะหนึ่งย่อมจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในทักษะทางภาษาอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน

แนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐาน (Genre-Based Approach) นี้ ได้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษและภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเป็นจำนวนมากซึ่งส่วนใหญ่ส่งผลในทางที่ดี หากแต่ยังไม่มีมีการนำมาใช้พัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนการเขียนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษา กระนั้นก็ตามยังพอจะคาดหวังได้ว่า ถ้าได้มีการนำแนวคิดดังกล่าวนี้มาพัฒนาด้วยการนำทฤษฎีการเรียนรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการหรือผสมผสานเข้าด้วยกันแล้วก็ย่อมจะได้รูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้นอีก

ด้วยสาเหตุดังกล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ประกอบกับที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการเขียนตามแนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานสำหรับบูรณาการในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว ทักษะทางภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาระดับอุดมศึกษาซึ่งเสริมสร้างความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว ทักษะทางภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนฯ ที่พัฒนาขึ้น โดย
 - 2.1 ศึกษาผลของการใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาระดับอุดมศึกษาที่มีต่อความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้วของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา
 - 2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้วของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาระดับอุดมศึกษากับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ
 - 2.3 ศึกษาผลของการใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาระดับอุดมศึกษาที่มีต่อทักษะทางภาษาของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

- 2.4 เปรียบเทียบทักษะทางภาษาของนักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาการระดับอุดมศึกษากับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ
- 2.5 ศึกษาผลของการใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาการระดับอุดมศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

สมมุติฐานการวิจัย

ตามแนวคิดทฤษฎีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ที่เน้นกระบวนการในการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนโดยอิงความเป็นธรรมชาติ แนวคิดเรื่องการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร รวมทั้งทฤษฎีการสอนแบบอรรถฐาน ประกอบกับ ผลการศึกษาวิจัยของ ภาสกร แจ่มจันทร์เกษม (2534: 134) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียน การอ่านภาษาอังกฤษ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานกับการสอนตามคู่มือครู ปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยแนวทฤษฎีการสอนภาษาแบบอรรถฐานมีความสามารถในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษแตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ Austin (1983) ซึ่งศึกษาวิจัยผลการอ่านอย่างวิเคราะห์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต่อทักษะการเขียนเรียงความในระดับวิทยาลัยโดยแบ่งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 25 คน กลุ่มทดลองใช้การฝึกเขียนโดยใช้รูปแบบตัวอย่างการเขียนที่ดีจากเรื่องที่อ่าน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกการอ่านอย่างวิเคราะห์ประกอบการฝึกเขียน ผู้วิจัยใช้ผลการสอบการเขียนก่อนการเรียนในสัปดาห์แรกของการทดลองและหลังการเรียนสัปดาห์สุดท้ายของการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลอง มีคะแนนจากการสอบก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้บทความหรือเนื้อหาการอ่านโดยมีการวิเคราะห์เรื่อง ถ้อยคำ จำนวนภาษา ศิลปะการเขียนที่ดีเหล่านี้มีผลต่อการเรียนวิชาการเขียน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานการวิจัยดังนี้

1. นักศึกษากลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาการระดับอุดมศึกษา มีความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว สูงกว่าร้อยละ 70

2. นักศึกษากลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาการระดับอุดมศึกษา มีความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว สูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

3. นักศึกษากลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาการระดับอุดมศึกษา มีทักษะทางภาษาสูงกว่า ร้อยละ 70

4. นักศึกษากลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาการระดับอุดมศึกษา มีทักษะทางภาษาสูงกว่า นักศึกษากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

5. นักศึกษากลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาการระดับอุดมศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศาสตร์สูงกว่าร้อยละ 60 และรายวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าร้อยละ 50

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาที่เรียนหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ การสอนโดยใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาการระดับอุดมศึกษา และการสอนแบบปกติ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว ทักษะทางภาษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. รายวิชาที่ใช้ในการทดลอง

รายวิชาที่ใช้ในการทดลองในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย สาขาสังคมศาสตร์ คือ รายวิชาหลักการสื่อสารมวลชน และสาขาวิทยาศาสตร์ คือรายวิชานิเวศวิทยา ตามหลักสูตรสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2543

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

แนวคิดการสอนภาษาแบบอรรถฐาน หมายถึง กรอบแนวคิดแนวทางการเรียนการสอนภาษาซึ่งพัฒนาจากหลักการของทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบ ที่เน้นการเรียนรู้เรื่องการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนจากตัวอย่างรูปแบบภาษาที่ถูกต้อง ตามชนิดหรือลักษณะของเนื้อหาความที่แตกต่างกันไปตามจุดประสงค์ในการสื่อความหมาย โดยใช้ตัวอย่างรูปแบบภาษาดังกล่าวเป็นสื่อหลักนำเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติ คือการเลียนแบบและฝึกหัด ด้วยตนเอง หรือกลุ่ม ภายใต้การกำกับดูแลของผู้สอน

อรรถลักษณะ (Genre) หมายถึง ชนิดหรือลักษณะของเนื้อหาความ (Text) ที่สะท้อนเป้าหมายหรือเจตนาในการสื่อความของผู้ส่งสารซึ่งมีความแตกต่างกันไปในด้านการลำดับความ รายละเอียดของโครงสร้างในการดำเนินเรื่องของเนื้อหาความ ลักษณะของภาษาที่ใช้ และระเบียบทางไวยากรณ์

อรรถลักษณะสำคัญที่ใช้กันทั่วไปในการสื่อความทั้งการพูดและการเขียน มีหลายประเภท ดังนี้

1. การเล่าเรื่องจากประสบการณ์ หมายถึง เรื่องที่เขียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาหรือจากประสบการณ์ของผู้เขียน
2. การรายงาน หมายถึง เรื่องที่เขียนขึ้นเพื่อให้ความรู้ ให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่าน
3. การอธิบาย หมายถึง การเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร และเหตุใดจึงเกิดขึ้น
4. การแสดงความคิดเห็น หมายถึง การเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัว หรือความคิดของตนเองหรือของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการถกเถียงหรือโต้แย้ง
5. การแสดงวิธีการ หมายถึง การเขียนแนะนำการปฏิบัติ ซึ่งจะกล่าวถึงวิธีการ กระบวนการ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน
6. การเล่าเรื่องหรือการบรรยายเชิงจินตนาการ หมายถึง การเขียนเล่าเรื่องจากจินตนาการของผู้เขียน ส่วนมากจะเป็นนิทานหรือนิยาย
7. การอภิปราย หมายถึง การเขียนเพื่อแสดงถึงเหตุผลและความจำเป็น ชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสีย เป็นการจูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม
8. การสังเกต หมายถึง การเขียนเพื่อให้เห็นและให้รายละเอียดของการสังเกตสิ่งหนึ่งสิ่งใด

อรรถลักษณะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ (1) การรายงาน (2) การอธิบาย (3) การแสดงความคิดเห็น (4) การอภิปราย (5) การเล่าเรื่องจากประสบการณ์ (6) การแสดงวิธีการ (7) การสังเกต ซึ่งเป็นอรรถลักษณะร่วมที่จำเป็นในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษา

รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาระดับอุดมศึกษา

หมายถึง แบบแผนในการสอดแทรกความรู้และทักษะการเขียนอรรถลักษณะแบบต่างๆในการดำเนินการเรียนการสอน ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ลักษณะเฉพาะของรูปแบบ เงื่อนไขและขอบเขตของรูปแบบ กระบวนการบูรณาการการสอนเขียนในการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากแนวคิดการสอนภาษาแบบอรรถฐานและแนวคิดเรื่องการบูรณาการเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว ทักษะทางภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสูงขึ้น

การสอนโดยใช้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชา

ระดับอุดมศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ สอดแทรกขั้นตอนของการสอนการเขียนแบบอรรถฐานเข้าไปในช่วงเวลาการสอนรายวิชา ก่อนที่ผู้สอนจะมอบหมายงานเขียนให้ผู้เรียนทำ สำหรับรายวิชาที่ใช้ในการทดลองคือ รายวิชาหลักการสื่อสารมวลชน และรายวิชานิเวศวิทยา ตามหลักสูตรสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2543

การสอนแบบปกติ หมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่ใช้ในการสอนรายวิชาตามแผนการสอนที่ใช้โดยปกติ ซึ่งประกอบด้วยการบรรยาย การอภิปราย การทดลอง การศึกษาภาคสนาม เป็นต้น โดยไม่มีการสอดแทรกการสอนการเขียนตามแนวคิดการสอนภาษาแบบอรรถฐานเข้าไปในกิจกรรมการสอน สำหรับรายวิชาที่ใช้ในการทดลองคือ รายวิชาหลักการสื่อสารมวลชน และรายวิชานิเวศวิทยา ตามหลักสูตรสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2543

ความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว หมายถึง คะแนนที่นักศึกษาได้จากการทำแบบสอบถามความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการตรวจของผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

ทักษะทางภาษา หมายถึง ผลคะแนนรวมที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างในการทดลองทำได้ จากการทำแบบสอบทักษะทางภาษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น อันประกอบด้วยแบบสอบทักษะการฟัง แบบสอบทักษะการพูด แบบสอบทักษะการอ่านและแบบสอบทักษะการเขียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลคะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาใด ๆ ที่นำรูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานฯไปใช้ สำหรับการทดลองในงานวิจัยนี้ คือผลคะแนนที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างในการทดลองได้จากการทำแบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหลักการสื่อสารมวลชนและรายวิชานิเวศวิทยา ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2543 เฉพาะส่วนเนื้อหาสาระรายวิชาในช่วงที่มีการบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานฯ เข้าไปในรายวิชาเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบบูรณาการการสอนการเขียนแบบอรรถฐานในรายวิชาระดับอุดมศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว ทักษะทางภาษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา
2. ได้แนวทางในการเสริมสร้างความสามารถในการเขียนความเรียงร้อยแก้ว ทักษะทางภาษาและ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
3. ได้ข้อความรู้ในเรื่องการเลือกใช้แบบการเขียนในการมอบหมายงานเขียนแก่ผู้เรียนของอาจารย์ระดับอุดมศึกษาทั้งสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์
4. เป็นการกระตุ้นความสนใจและความตื่นตัวในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียน รวมทั้งรูปแบบการสอนเชิงบูรณาการในระดับอุดมศึกษา